

PŘEHLEDNĚ: Co přináší stravenkový paušál

Už příští rok bude možné poskytovat daňově zvýhodněné stravování vedle jídelen a stravenek také přímo v penězích. S touto revoluční změnou počítá návrh stravenkového paušálu, který je součástí projednávaného daňového balíčku. Příspěvek na stravování tak budou moci využít i zaměstnanci, kteří na něj dnes nedosáhnou. Zaměstnavatelům i podnikatelům, kteří se rozhodnou na stravenkový paušál přejít, poklesne administrativa a odpadnou náklady na poplatky a provize, které jsou spojené se stravenkami. Nyní přinášíme ucelený a přehledný popis tohoto opatření.

K jídelnám a stravenkám přidáváme další benefit

Návrh neznamena konec klasických stravenek. Doplnuje dosavadní možnosti daňově zvýhodněného stravování, které zůstávají zachovány v plném rozsahu. Nově budou zaměstnavatelé moci vedle závodního stravování a stravenek poskytovat příspěvek také přímo v peněžní formě. Příspěvek na stravování bude na straně zaměstnance rovněž osvobozen od daní i pojistných. Firmy, které jsou spokojeny s dosavadním modelem zvýhodněného stravování, u něj mohou zůstat a nic se pro ně nemění.

Jednodušší a levnější řešení pro firmy

Dnes je daňové zvýhodnění na stravování možné využívat prakticky dvojím způsobem. Někteří zaměstnavatelé svým zaměstnancům zajišťují stravu ve firemní jídelně. Ti další, kteří si jídelnu nemohou dovolit, dávají svým pracovníkům stravenky na nákup jídla. Řada firem však z nejrůznějších důvodů nenabízí ani stravenky. Ať už kvůli administrativní náročnosti, nemožnosti uplatnit stravenky v místě výkonu práce nebo kvůli provizím stravenkových společností při odběru stravenek, které jsou pro některé především malé zaměstnavatele překážkou.

Pokud se zaměstnavatelům umožní poskytovat tento příspěvek bez existence placeného zprostředkovatele, papírování a poplatkům se vyhnou. Daňově zvýhodněné stravování si tak budou moci dovolit i malé firmy nebo živnostníci s jedním nebo dvěma zaměstnanci.

Na příspěvek dosáhne další milion zaměstnanců

Cílem návrhu je umožnit i dalším zaměstnancům, aby se také mohli najíst za daňově zvýhodněných podmínek. V současnosti chodí přibližně 1,8 milionu zaměstnanců na oběd do jídelny v práci, dalších 1,5 milionu dostává stravenky. Téměř čtvrtina – tedy 1 milion zaměstnanců – stravenky ani zvýhodněné závodní stravování nemá. Díky možnosti čerpat příspěvek na stravování rovnou v penězích se dostane i na tyto lidi.

Podle srpnového průzkumu firmy LemonPay, která se zaměřuje na poskytování zaměstnaneckých benefitů, plánují dva z pěti zaměstnavatelů zavést stravenkový paušál už v prvním čtvrtletí příštího roku. Drtivá většina (celkem 82 %) se definitivně rozhodne až po schválení návrhu. To je velmi dobrý signál pro zavedení stravenkového paušálu.

Jak to bude fungovat

Podle dosavadních pravidel si může zaměstnavatel uplatnit jako daňově uznatelný náklad až 55 % ceny jídla nebo poskytnuté stravenky. Zbýlých 45 % doplácí zaměstnanec ze své čisté mzdy. Například na stravenku v hodnotě 100 Kč přispívá zaměstnavatel 55 Kč, které zaplatí stravenkové firmě, a tento náklad si pak odečte z daňového základu. Toto daňové zvýhodnění u stravenkového paušálu zůstává, ale nově zaměstnavatel vyplatí oněch 55 Kč přímo svému zaměstnanci. Zbývajících 45 Kč, které by šly na stokorunovou stravenku z čisté mzdy, už zaměstnanci zůstane ve výplatě.

Zaměstnanec dostane až 1 500 Kč

Daňově uznatelná část příspěvku na stravování se nevypočítává z libovolné ceny jídla. Stejně jako u stravenek se i u stravenkového paušálu maximální částka, kterou si zaměstnavatel může odečíst na daních za podporu stravování, vypočítává jako 70 % z hodnoty stravného na pracovních cestách stanoveného vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí. V letošním roce tak může zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci za každý odpracovaný den až 72 Kč. Například za 21 odpracovaných dnů v měsíci tak zaměstnanec obdrží zhruba 1 500 Kč.

Více volnosti pro zaměstnance

Zaměstnanec si už nebude muset hlídat, aby mu stravenka nepropadla. Každý rok u nás přitom propadnou stravenky za více než 100 mil. Kč, které se stávají čistým příjmem stravenkových firem. Lidé už také nebudou řešit, že téměř třetina restaurací stravenky vůbec nepřijímá. Budou si moci koupit jídlo podle své chuti a ne podle toho, kde zrovna akceptují stravenky. I proto má stravenkový paušál mezi zaměstnanci vysokou podporu. Podle průzkumu agentury Median by až tři čtvrtiny zaměstnanců raději přešly ze stravenek na peněžní paušál.

Nic se nemusí dokládat

Zaměstnanec nemusí dokládat, že peníze utratil za oběd v restauraci. Jídlo je základní potřeba a lidé neomezí své stravovací návyky jen kvůli tomu, že budou čerpat příspěvek na stravování rovnou v penězích. Podle údajů Českého statistického úřadu navíc lidé utratí za jídlo mnohem více peněz, než kolik mohou reálně dostat ve stravenkách. Takže proč to kontrolovat? Jednou z výhod daňových paušálů je právě to, že u nich zásadně odpadá nutnost kontroly. Nehledě na to, že ani u stravenek se nedá zcela ohlídat, zda je lidé opravdu utratí za jídlo.

Restaurace se zbaví provizí i čekání na proplacení

Po změně dnešního systému volají samotné restaurace. Pokud totiž jejich hosté zaplatí za jídlo stravenkou, musejí stravenkové firmě zaplatit vysokou provizi běžně ve výši 5 až 7 % z nominální hodnoty stravenky. Navíc musejí na proplacení stravenek čekat i týdny. S peněžním paušálem se platbě provizí i problémům s blokováním hotovosti vyhnou. Hospody a restaurace v těchto těžkých časech potřebují peníze okamžitě. A stravenkový paušál jim v tom na rozdíl od stravenek vychází vstříc. Není divu, že podle průzkumu agentury Median by 80 % provozovatelů restaurací uvítalo, kdyby u nich lidé platili za jídlo více penězi než stravenkami.

Restaurace o hosty nepřijdou

Stravenky ani přes administrativní náročnost a transakční náklady nezaručují, že je lidé utratí v restauraci. Podle průzkumu agentury Median používají stravenky výhradně v restauraci pouhá 2 % lidí. Nejčastěji s nimi lidé platí své běžné nákupy. A pokud by místo stravenek dostali peníze, osm z deseti lidí by se stravovalo stejně jako doposud.

Podle průzkumu Asociace hotelů a restaurací ČR stravenky nepřijímá téměř třetina restaurací a jen 15 % z celkových tržeb restaurací pochází z papírových stravenek. K podobnému zjištění dospěl i průzkum pro Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, podle něhož v 6 z 10 restaurací představují tržby ze stravenek méně než 20 % z celkových tržeb.

Firmy i restaurace stravenkový paušál vítají

Návrh na změnu současného systému podporují i významné oborové organizace, které zastupují nejen příjemce stravenek, ale i zaměstnavatele. Vedle Asociace hotelů a restaurací ČR, Asociace českého tradičního obchodu ČR a Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR se k nim zařadila i velká většina členů Hospodářské komory. Podle jejího šetření jsou téměř 3/4 firem pro zavedení stravenkového paušálu. Současný systém přitom označilo za vyhovující jen 7 % respondentů, a to bez ohledu na velikost firmy.

Stravenkový paušál má podporu i mezi restauracemi. Podle průzkumu pro Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR podporuje jeho zavedení celkem 60 % provozoven. Téměř 60 % restaurací se pak pro zavedení stravenkového paušálu vyslovilo v průzkumu Asociace hotelů a restaurací ČR. Obě tato šetření přitom probíhala v červnu, tedy už v době po ukončení nouzového stavu kvůli koronavirové pandemii.

Lidé v exekuci o svůj benefit nepřijdou

Stravenkový paušál nemůže být předmětem soudního výkonu rozhodnutí ani exekuce. Stejně jako stravenka je i peněžitý příspěvek na stravování samostatným nenárokovým benefitem, který může zaměstnavatel poskytovat zaměstnanci poskytovat nad rámec mzdy. Srážkám ze mzdy podléhá pouze mzda a také příjmy, které nahrazují mzdu jako odměnu za práci nebo které jsou poskytovány vedle mzdy a jsou zároveň vyjmenovány v § 299 občanského soudního řádu. Stravenkový paušál ale není mzda a ani není uveden ve výčtu občanského soudního řádu.

Žádná nová daňová výjimka

Návrh stravenkového paušálu je v souladu se závazkem vlády zjednodušovat daňový systém a provádět revizi existujících daňových výjimek. Jeho principem je nikoliv zavedení nového daňového zvýhodnění, ale pouze jednodušší a efektivnější způsob, jak čerpat stávající zvýhodnění na stravování, na které dnes kvůli vysokým provizím stravenkových společností a administrativě nedosáhne 1 milion zaměstnanců. Stávající daňová výjimka pro „vyvolené strávnický“ přestane být výjimkou, když se příspěvku na stravování v té či oné formě dostane všem. Prostředky, které dnes představují marže vydavatelů stravenek, by přitom zůstaly v peněženkách zaměstnanců a firem.